

LES 5

VERBUM, ESSE 1

A. GRAMMATICA

Hier volgen het praesens, imperfectum en futurum van esse (zijn): ik ben, jij bent, hij is, enz.; ik was..., ik zal zijn...

Praesens	Imperfectum	Futurum
sum	eram	ero
es	eras	eris
est	erat	erit
sumus	eramus	erimus
estis	eratis	eritis
sunt	erant	erunt

Opmerking:

Eigenlijk moest de 2e persoon sing. van het praesens *ess* zijn, zoals het ook oudtijds geweest is; de stam is immers *es*.

Uit *esam* werd *eram* enz.; vergelijk bevroren naast vriezen.

Over de *u* van *sum*, *sumus*, *sunt* en *erunt* in een latere les.

In iedere taal kan men veel woorden zelf vinden door ze in verband te brengen met reeds bekende. Een van deze mogelijkheden is de afleiding van „vrouwelijke” woorden uit die van mannen of mannelijke dieren, bijv. *filius* – *filia*, dochter; *amicus* – *amica*, vriendin; *dominus* – *domina*, (me)vrouw, meesteres; *equus* – *equa*, merrie.

B. VOCABULARIUM

<i>aquila</i>	adelaar	<i>regina</i>	koningin
<i>hasta</i>	lans	<i>causa</i>	1 (rechts) zaak,
<i>ara</i>	altaar		geding
<i>nauta</i>	schipper, zeeman		2 oorzaak, reden

iustitia	rechtvaardigheid, gerechtigheid	(ad)iuuare	helpen
		ubi?	waar?
schola	school (hogere)	cum c. abl.	met, in gezelschap
stella	ster		van
vita	(het) leven	sine c. abl.	zonder

C. OEFENING

1. Ubi eratis, pueri? Eramus in via; filii agricolae in agris erant.
2. Servi estis et in agris habitatis.
3. Lucia et Vera puellae sunt; habitant in oppido, non in agris. Oppidum Tarentum est.
4. Puellis patria Italia est.
5. Ubi estis, Tullia et Marce? – Cum amicis in silva sumus.
6. Ubi pueri erant? – Erant in templo oppidi.
7. Servi reginae in castris erunt.
8. In castris aquilae erant; etiam¹ in silvis sunt aquilae.
9. Apollo et Diana liberi Latonae erant. Nati² sunt in insula; insula Delus est. Apollo erat deus musicae³, Diana silvarum dea erat.
10. Incolae Italiae iustitiam laudant.
11. Amicitia est puellae⁴ cum filia magistri.
12. Sine causa lacrimatis, puellae!
13. In Italia et in Germania arae erant.
14. Iustitia incolas patriae ornabit.
15. Periculum amici amico curae⁵ est.
16. Nautae caelum et stellas spectabant.
17. Pueri in schola erant.
18. Iuno regina deorum et dearum erat.
19. Ubi regina patriae habitat?
20. Vita servorum domino curae erat.
21. Oppidi incolae reginae obtemperant.

1 etiam = ook, zelfs.

2 natus = geboren.

3 (ars) musica = muziek.

4 dativus!

5 dubbele dativus, dus...

22. Socii reginam auro et argento iuvabunt.
23. Hastis pugnabant.
24. Eram quod⁶ es, eris quod sum (grafschrift).

6 quod = o.a. datgene wat.
